

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 04.04.2008, sp. zn. 1 VSPH 9/2008, ECLI:CZ:VSPH:2008:1.VSPH.9.2008.1

Číslo: 60/2009

Právní věta: Není-li návrh na povolení oddlužení přes výzvu insolvenčního soudu doplněn o všechny zákonem požadované přílohy, insolvenční soud jej odmítne podle § 393 odst. 3 zákona č. 182/2006 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 04.04.2008

Spisová značka: 1 VSPH 9/2008

Číslo rozhodnutí: 60

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Úpadek

Předpisy: § 393 předpisu č. 182/2006Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

K r a j s k ý s o u d v Ústí nad Labem usnesením ze dne 3. 3. 2008 v bodě I. výroku rozhodl, že se zjišťuje úpadek M. S. (dále jen dlužnice), v bodě II. výroku zamítl návrh dlužnice na povolení oddlužení, v bodě III. výroku ustanovil insolvenčním správcem Mgr. P. Č. a bodě IV. výroku uvedl, že účinky rozhodnutí o úpadku nastávají jeho zveřejněním v insolvenčním rejstříku dnem 3. 3. 2008. V bodě V. výroku soud rozhodl, že na majetek dlužnice se prohlašuje konkurs, a v bodě VI. výroku rozhodl, že konkurs bude projednáván jako nepatrný. Současně vyzval věřitele, aby ve lhůtě třiceti dnů ode dne rozhodnutí o úpadku přihlásili své pohledávky podáním učiněným na předepsaném formuláři, aby neprodleně sdělili insolvenčnímu správci, jaká zajišťovací práva uplatní na dlužnickově majetku, a poučil je o následcích nesplnění těchto povinností, a osoby, které mají závazky vůči dlužníkovi, vyzval, aby již plnění neposkytovaly dlužníkovi, ale insolvenčnímu správci (bod VII. až IX. výroku). V bodě X. výroku soud nařídil na den 21. 4. 2008, ve 12.30 hodin, přezkumné jednání a svolal schůzi věřitelů, jež se bude konat bezprostředně po skončení přezkumného jednání a jejímž předmětem bude 1) zpráva insolvenčního správce o jeho dosavadní činnosti, 2) rozhodnutí o hlasovacích právech věřitelů, jejichž pohledávka byla při přezkumném jednání popřena, byla zjištěna „podmínečně“ nebo nebyla dosud přezkoumána, 3) volba věřitelského výboru nebo zástupce věřitelů, 4) rozhodnutí věřitelů o event. odvolání dosavadního insolvenčního správce a ustanovení nového insolvenčního správce, 5) případné určení osoby znalce pro účely ocenění majetkové podstaty a 6) případné projednání konečné zprávy a vyúčtování odměny a hotových výdajů insolvenčního správce a námitek, které proti nim mohou účastníci uplatnit ústně do protokolu. V bodě XI. výroku uložil insolvenčnímu správci, aby mu nejpozději do 17. 4. 2008 předložil zpracovaný seznam přihlášených

pohledávek tak, aby jej mohl zveřejnit nejpozději 3 dny přede dnem přezkumného jednání, tj. dne 18. 4. 2008. Zároveň soud v bodě XII. a XIII. výroku uvedl, že v rozsahu, ve kterém není dlužník oprávněn nakládat s majetkovou podstatou, přechází toto právo rozhodnutím o úpadku na insolvenčního správce a že započtení vzájemných pohledávek dlužníka a věřitele je po rozhodnutí o úpadku přípustné, jestliže zákonné podmínky tohoto započtení byly splněny před rozhodnutím o způsobu řešení úpadku, není-li dále stanoveno jinak. V bodě XIV. výroku soud konstatoval, že jeho rozhodnutí budou zveřejňována na úřední desce soudu a v insolvenčním rejstříku.

V odůvodnění usnesení soud uvedl, že dne 6. 2. 2008 podala dlužnice insolvenční návrh spojený s návrhem na řešení jejího úpadku oddlužením formou splátkového kalendáře, jež doplnila k výzvě soudu podáními doručenými dne 18. 2. 2008 a 27. 2. 2008. Vyhláška o zahájení insolvenčního řízení byla zveřejněna v insolvenčním rejstříku dne 6. 2. 2008 v 11.37 hod. Dlužnice v návrhu uvedla, že má invalidní důchod ve výši 7962 Kč a že od 1. 3. 2008 nastupuje jako prodavačka na částečný pracovní úvazek s předpokládaným příjmem ve výši 3000 Kč až 3500 Kč měsíčně. S manželem vlastní pouze běžné vybavení domácnosti a rovněž osobní automobil zn. Wartburg 353, nemovitosti nemá žádné. Dále dlužnice uvedla, že její závazky po lhůtě splatnosti činí celkem 1 726 612 Kč a jde o závazky ve výši 2x 150 000 Kč, 100 000 Kč, 56 000 Kč a 15 000 Kč vůči České spořitelně, o závazky ve výši 50 000 Kč vůči CREDIAL-CETELEM a o závazky ve výši 100 000 Kč, 60 000 Kč, 70 000 Kč a 100 000 Kč vůči SANTANDER CONS. FIN. Doplněním návrhu učiněným dne 18. 2. 2008 upravila dlužnice výčet pohledávek svých věřitelů na polovinu tak, že činí celkem částku 554 355 Kč, a učinila tak s odůvodněním, že když nemůže zahrnout do plnění splátek i příjem manžela, rozdělila své dluhy na polovinu. Dne 27. 2. 2008 předložila doklady o poskytnutých půjčkách, přes výzvu soudu však nepředložila potvrzení o zůstatcích dluhů. Na výzvu soudu složila dlužnice zálohu na náklady insolvenčního řízení ve výši 10 000 Kč.

Dále soud prvního stupně uvedl, že dle výpočtu výše nezabavitelné částky ze mzdy (příjmu) pro rok 2008 činí částka, kterou lze použít k úhradě pohledávek, částku 1818 Kč měsíčně, což činí za šedesát měsíců částku 109 080 Kč. Ze sumy závazků uváděných dlužnicí ve výši 1 726 612 Kč činí 30 % částku 517 983,60 Kč, přičemž podle vyhlášky č. 313/2007 Sb. jsou odměna a hotové výdaje insolvenčního správce při oddlužení stanoveny celkem na 54 000 Kč. Z toho soud dovodil, že minimální výše úhrady, již by dlužnice byla povinna v průběhu pěti let uhradit, činí 571 983,60 Kč. I kdyby vzal v úvahu další předpokládaný příjem dlužnice z pracovního poměru v uváděné maximální výši 3500 Kč, jenž by beze srážek činil za pět let celkem 210 000 Kč, mohla by dlužnice v tomto období uhradit nejvýše částku ve výši 319 080 Kč.

Z listin, jež dlužnice k prokázání svých závazků předložila, soud zjistil, že tyto pouze na jistinách činí 1 682 870 Kč a že jde o závazky, jež jsou pouze v případě dvou dluhů ve 150 000 Kč vůči České spořitelně společné, a v ostatních doložených případech jde o jedenáct výhradních závazků dlužnice. Protože dlužnice nepředložila potvrzení o zůstatcích a neuvedla, že by alespoň zčásti dluhy hradila, a protože jde o závazky z let 2002, 2004, 2005, 2006 a 2007, lze předpokládat, že budou vyšší ještě o úroky z prodlení a o částky RPSN (roční procentní sazby nákladů).

Soud uzavřel na tom, že dlužnice nepředložila souhlas nezajištěných věřitelů s nižší hodnotou plnění dle § 392 odst. 2 písm. c) insolvenčního zákona (dále jen IZ), a částka, již by v oddlužení splátkovým kalendářem musela k uspokojení pohledávek svých věřitelů v minimálním rozsahu 30% uhradit, tak činí 571 983,60 Kč. Ze svých příjmů by však dlužnice mohla poskytnout úhradu jen ve výši 109 080 Kč a ve výši 210 000 Kč představující předpokládaný nejistý výdělek z částečného pracovního poměru, a je tedy zřejmé, že příjmy dlužnice splnění splátkového kalendáře neumožňují. Z těchto důvodů soud návrh dlužnice na řešení jejího úpadku oddlužením plněním splátkového kalendáře dle § 395 odst. 1 IZ zamítl a rozhodl o způsobu řešení úpadku dlužnice konkursem s tím, že dle § 314 odst. 1 písm. a) IZ se jedná o konkurs nepatrný, na nějž se vztahuje zvláštní režim stanovený v § 314 a § 315 IZ. V písemném vyhotovení usnesení soud prvního stupně poučil procesní subjekty o tom, že

odvolání je přípustné jen proti jeho bodu II. a III. výroku a z jakých zákonných důvodů lze proti bodu III. výroku odvoláním brojit.

Toto usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem napadla dlužnice včasným odvoláním. Namítala, že soud v odůvodnění napadeného usnesení vycházel z jejích závazků v celkové výši 1 726 612 Kč, ačkoliv v doplnění návrhu ze dne 17. 2. 2008 uvedla, že její dluhy činí pouze 550 000 Kč, včetně úroků celkem cca 730 000 Kč, což zásadně mění výši plnění, jež by musela v případě schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře uhradit. Jako závazky dlužnice soud v odůvodnění uvedl závazky jejího manžela, který podal návrh na povolení oddlužení za svoji osobu, a tyto závazky se tedy dlužnice netýkají, a navíc soud nevzal v úvahu prohlášení dlužnice o tom, že do konce měsíce ledna 2008 řádně hradila splátky svých půjček. Potvrzení o zůstatcích svých dluhů nepředložila jen v důsledku své nedostatečné právní orientace ve věci.

Protože z odvolání dlužnice je zřejmé, že jím brojí toliko proti bodu II. výroku napadeného usnesení, jímž byl zamítnut její návrh na povolení oddlužení a proti němuž (na rozdíl od rozhodnutí o zjištění úpadku dlužnice obsaženého v bodu I. výroku) je odvolání přípustné, Vrchní soud v Praze přezkoumal napadené usnesení i řízení jeho vydání předcházející v rozsahu vymezeném odvoláním a dospěl k závěru, že nejsou dány podmínky pro jeho potvrzení či změnu.

V r c h n í s o u d zrušil rozhodnutí soudu prvního stupně a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Z o d ů v o d n ě n í :

Z odůvodnění napadeného usnesení i z obsahu spisu plyne, že v daném případě bylo insolvenční řízení zahájeno dne 6. 2. 2008 na základě insolvenčního návrhu dlužnice, jež dle § 390 odst. 1 Z spojila s návrhem na povolení oddlužení.

Náležitosti návrhu na povolení oddlužení stanoví § 391 odst. 1 a 2 a § 392 odst. 3 a 4 IZ, z nichž plyne, že vedle obecných náležitostí podání (náležitostí dle § 42 odst. 4 o. s. ř.) musí tento návrh obsahovat označení dlužníka a osob oprávněných za něho jednat, údaje o očekávaných příjmech dlužníka v následujících 5 letech, a údaje o příjmech dlužníka za poslední 3 roky. Návrh musí spolupodepsat osoby ochotné zavázat se při povolení oddlužení jako spoludlužníci nebo ručitelé dlužníka a za podmínek stanovených v § 392 odst. 3 IZ tak musí učinit i dlužníkův manžel a výslovně uvést, že s povolením oddlužení souhlasí. Pro označení osob v návrhu (jakož i osob v seznamech k němu připojených) platí obdobně § 103 odst. 1 IZ, podle nějž fyzická osoba musí být označena jménem, příjmením a bydlištěm (sídlem) a v případě, že jde o podnikatele, též identifikačním číslem, a právnická osoba musí být označena obchodní firmou nebo názvem, sídlem a identifikačním číslem. Všechny podpisy musí být úředně ověřeny. Návrh na povolení oddlužení lze podat pouze na formuláři, jehož náležitosti stanoví prováděcí právní předpis (vyhláška č. 311/2007 Sb.) a jehož podoba je bezplatně zveřejněna Ministerstvem spravedlnosti na adrese www.insolvencnizakon.cz .

Podle § 392 odst. 1 a 2 IZ musí dlužník k návrhu na povolení oddlužení dlužník připojit

- a) seznam majetku a seznam závazků, popřípadě prohlášení o změnách, ke kterým v mezidobí došlo v porovnání se seznamy, které v insolvenčním řízení již dříve předložil,
- b) listiny dokládající údaje o příjmech dlužníka za poslední 3 roky,
- c) písemný souhlas nezajištěného věřitele, který se na tom s dlužníkem dohodl, s tím, že hodnota plnění, které při oddlužení obdrží, bude nižší než 30 % jeho pohledávky; v tomto souhlasu musí být uvedeno, jaká bude nejnižší hodnota plnění, na kterém se s dlužníkem dohodl, a podpis věřitele musí být úředně ověřen.

Náležitosti seznamu majetku a seznamu závazků stanoví § 104 odst. 2 až 4 IZ tak, že v seznamu majetku je dlužník povinen označit jednotlivě svůj majetek, včetně pohledávek. U pohledávek stručně

uvede skutečnosti, na kterých se zakládají, a uvede jejich výši; výslovně se dále vyjádří k jejich dobytosti. U majetku, včetně pohledávek, o kterých probíhá soudní nebo jiné řízení, nebo ohledně nichž již bylo příslušným orgánem rozhodnuto, dlužník tato řízení (rozhodnutí) označí. V seznamu závazků je dlužník povinen jako své věřitele označit všechny osoby, o kterých je mu známo, že vůči němu mají pohledávky nebo jiná majetková práva, nebo které vůči němu pohledávky nebo jiná majetková práva uplatňují. Jsou-li věřiteli dlužníka osoby dlužníkovi blízké nebo osoby, které tvoří s dlužníkem koncern, musí dlužník tyto skutečnosti výslovně uvést. Dlužník v seznamu závazků stručně uvede, které z pohledávek svých věřitelů popírá co do důvodu nebo co do výše a proč. Má-li dlužník věřitele, o kterých je mu známo, že proti němu mají právo na uspokojení ze zajištění, nebo kteří toto právo proti němu uplatňují, uvede je odděleně. U pohledávek těchto věřitelů dále označí věci, práva, pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, u kterých se uplatňuje uspokojení ze zajištění, včetně údaje o tom, které movité věci se nacházejí v držení věřitele nebo třetí osoby, dále označení druhu zajištění a důvodu jeho vzniku. Dále dlužník uvede, zda a v jakém rozsahu právo na uspokojení ze zajištění popírá a proč. Nemá-li dlužník žádné zaměstnance nebo žádné dlužníky, uvede to v seznamech výslovně. Pro označení osob v seznamech platí § 103 odst. 1 IZ obdobně. Předložené seznamy musí dlužník podepsat a výslovně v nich uvést, že jsou správné a úplné.

V seznamu majetku předkládaném spolu s návrhem na povolení oddlužení musí dlužník dle § 392 odst. 3 IZ kromě výše uvedených náležitostí stanovených v § 104 odst. 2 uvést u každé položky tohoto seznamu i údaj o době pořízení majetku, o jeho pořizovací ceně a odhad obvyklé ceny majetku ke dni pořízení seznamu, přičemž nejde-li o nemovitosti nebo o majetek, který slouží k zajištění, ocenění znalcem se nevyžaduje.

Ustanovení § 393 odst. 1 a 2 IZ stanoví, že neobsahuje-li návrh na povolení oddlužení všechny náležitosti nebo je nesrozumitelný anebo neurčitý, anebo nejsou-li k němu připojeny zákonem požadované přílohy nebo neobsahují-li tyto přílohy stanovené náležitosti, insolvenční soud usnesením vyzve osobu, která jej podala, k jeho opravě nebo doplnění v určené lhůtě, která nesmí být delší než 7 dnů. Současně ji poučí, jak má opravu nebo doplnění provést. Není-li návrh na povolení oddlužení přes výzvu insolvenčního soudu řádně doplněn a v řízení o něm nelze pro tento nedostatek pokračovat nebo nejsou-li k němu přes jeho výzvu připojeny zákonem požadované přílohy anebo neobsahují-li tyto přílohy přes jeho výzvu stanovené náležitosti, insolvenční soud dle § 393 odst. 3 IZ návrh na povolení oddlužení odmítne.

Odvolací soud považuje za nutné zdůraznit, že dle § 398 IZ lze oddlužení provést zpeněžením majetkové podstaty nebo plněním splátkového kalendáře. Bude-li oddlužení dle § 397 IZ soudem povoleno, rozhodují o způsobu, jímž bude provedeno, přihlášení nezajištění věřitelé svým hlasováním na schůzi věřitelů či mimo ni (§ 399 a násl. IZ), a teprve pokud se na způsobu oddlužení dle § 402 odst. 3 IZ neusnesou, rozhodne o něm insolvenční soud (§ 402 odst. 4 IZ). Případným návrhem dlužníka stran způsobu jeho oddlužení nejsou věřitelé ani soud při tomto rozhodování nijak vázáni. Výsledek hlasování věřitelů je soud povinen respektovat, a proto rozhodnou-li věřitelé o způsobu oddlužení a nevyjdou-li najevo důvody, pro něž je dle § 395 IZ nutno návrh na povolení oddlužení zamítnout, schválí oddlužení s tím, že bude provedeno způsobem, o němž věřitelé rozhodli (§ 406 IZ). Za stejných podmínek soud schválí oddlužení i v případě, že o jeho způsobu rozhoduje dle § 402 odst. 4 IZ sám. Důvody, pro něž nelze oddlužení povolit (a jež vylučují i jeho následné schválení), jsou přitom dle § 395 IZ dány mimo jiné i v případě, že se zřetelem ke všem okolnostem lze důvodně předpokládat, že návrhem na povolení oddlužení je sledován nepoctivý záměr, anebo že jak při oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, tak při oddlužení plněním splátkového kalendáře bude hodnota plnění, které by obdrželi nezajištění věřitelé, nižší než 30 % jejich pohledávek, ledaže tito věřitelé s nižším plněním souhlasí.

Z výše uvedeného je podle názoru odvolacího soudu zřejmé, že náležitosti návrhu na povolení oddlužení a jeho povinné přílohy, včetně jejich náležitostí, jsou v § 391 a 392 IZ vymezeny tak, aby

soudu poskytly dostatečný podklad pro rozhodnutí o tom, zda jsou dány podmínky pro povolení (a schválení) oddlužení, a aby umožnily věřitelům (popř. soudu) kvalifikovaně posoudit, kterým ze způsobů stanovených v § 398 IZ má být oddlužení provedeno. Proto zákon stanoví jako podmínku projednatelnosti návrhu na povolení oddlužení i předložení jeho řádných předepsaných příloh a nesplněním tohoto požadavku přes výzvu soudu spojuje následek spočívající v odmítnutí návrhu.

Z obsahu spisu odvolací soud zjistil, že dlužnice ke svému návrhu na povolení oddlužení podanému na předepsaném formuláři nepřipojila seznam majetku a seznam závazků, ačkoli tyto seznamy jsou dle § 392 odst. 1 písm. a) IZ povinnou přílohou tohoto návrhu. Údaje o majetku a závazcích, jež dlužnice v návrhu na povolení oddlužení uvedla, samy o sobě zákonem požadované náležitosti seznamů majetku a závazků dlužníka nesplňují a náležitosti seznamu závazků nemají ani nové přehledy závazků, jež dlužnice (spolu s listinami týkajícími se těchto závazků) předložila soudu dne 18. 2. 2008 a dne 27. 2. 2008 jako změnu obsahu svého návrhu s tím, že v těchto přehledech již nejsou uvedeny závazky jejího manžela v celkové výši 560 000 Kč, a vlastní závazky dlužnice tak činí jen 554 335 Kč. K odstranění nedostatku návrhu spočívajícího v absenci seznamu majetku a seznamu závazků soud dlužnici nevyzval a požadoval po ní pouze doplnění návrhu o písemný souhlas nezajištěného věřitele s nižším než třicetiprocentním uspokojením jeho pohledávky při oddlužení (usnesení ze dne 11. 2. 2008) a doložení kopií smluv, které uvedla v seznamu závazků, a potvrzení příslušného peněžního ústavu o skutečné výši dlužné částky včetně úroků (usnesení ze dne 22. 2. 2008). Na to dlužnice reagovala výše uvedenými doplňujícími podáními, jimiž ovšem, jak řečeno, výše uvedené nedostatky jejího návrhu odstraněny nebyly.

Jelikož v daném případě soud prvního stupně nevyzval dlužnici k doplnění návrhu na povolení oddlužení o seznamy majetku a závazků, jež jsou jeho nezbytnou přílohou, přestože tak dle § 393 odst. 2 IZ učinit měl, a na základě návrhu, jenž pro uvedené nedostatky nebyl způsobilý projednání, pak napadeným usnesením rozhodl o věci, ač k tomu podmínky dány nebyly, zatížil řízení vadou, jež ve smyslu § 219a odst. 1 písm. a) o. s. ř. musí vést ke zrušení napadeného výroku o zamítnutí návrhu na povolení oddlužení, včetně akcesorických výroků o prohlášení konkursu a o tom, že bude projednáván jako konkurs nepatrný.

Dalším důvodem pro zrušení rozhodnutí (ve smyslu § 219a odst. 1 písm. b/ o. s. ř.) je to, že z odůvodnění napadeného usnesení není zřejmé, proč soud při rozhodování o návrhu na povolení oddlužení pominul tvrzení dlužnice o částečné úhradě jejích dluhů a též proč nechal v úvahu její doplňující podání, jimiž změnila obsah návrhu co do rozsahu svých závazků. Z odůvodnění rovněž není patrné, zda soud při zjišťování podmínek pro povolení oddlužení zkoumal věc jak z hlediska dlužnicí navrženého oddlužení plněním splátkového kalendáře, tak i z hlediska druhého možného způsobu oddlužení, jímž je zpeněžení majetkové podstaty.

Z výše uvedených důvodů odvolací soud napadené usnesení v bodě II., V. a VI. výroku zrušil a dle § 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř. a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.